

XXX SEURAKUNNAN RIPPIKOULUTYÖN PAIKALLISSUUNNITELMA

Johdanto

Rippikoulun paikallissuunnitelman yhteisiä osioita on tehty Espoon seurakuntien yhteistyönä. Espoon seurakuntien rippikoulutyöryhmä on kirkkoherrojen valtuuttamana tehnyt suunnitelman yhteiset sisällölliset linjaukset. Aikuisrippikoulua käsittelevän luvun 6 on tehnyt Espoon seurakuntien aikuisrippikoulutyöryhmä. Paikallissuunnitelma koostuu kaikille seurakunnille yhteisistä luvuista 1-4 ja 6-7 sekä seurakuntakohtaisesta luvusta 5.

Rippikoulutyöryhmässä rippikoulun paikallissuunnitelmaa ovat olleet tekemässä

Vilppu Huomo (siht., YST)

Erika Kallio (Tapiola)

Antti Malinen (Olari)

Olli-Pekka Ylisuutari (Espoonlahti)

Brita Ahlbeck (Esbo svenska församlingen)

Reetta Ikonen (Espoon tuomiokirkkoseurakunta)

Pentti Airaksinen (Espoon tuomiokirkkoseurakunta)

Hanni Raiskio (Leppävaaran seurakunta)

Seurakuntakohtaista lukua 5 ovat XXX seurakunnassa olleet tekemässä

XXX

XXX

XXX

1. Rippikoulutyön toimintaympäristö

1.1. Väestö Espoossa

Verrattuna muuhun Suomeen Espoon väestö on koulutetumpaa ja työttömyysaste on pienempi kuin muualla Suomessa. Espoolaisten tulotaso on myös korkeampi kuin muualla Suomessa. 39 % espoolaisista asutokunnista kuuluu Suomen kahteen suurituloisimpaan tulokymmenykseen. Vuonna 2017 Espoossa asuu 274 000 henkeä.

Kuitenkin myös Espoossa osa lapsiperheistä on pienituloisia. Suhteellisesti eniten pienituloisia lapsiperheitä on Suur-Matinkylän (8,5 %) ja Vanha-Espoon (7,8 %) alueilla. Vähiten pienituloisia lapsiperheitä on puolestaan Suur-Tapiolan (5,0 %) ja Suur-Kauklahden (5,0 %) alueilla. Rippikoulun kannalta tämä tarkoittaa, että jokaisessa rippikouluryhmässä on keskimäärin 1-2 pienituloisesta perheestä tulevaa nuorta.

Vieraskielisen väestön suuruus Espoossa vuonna 2017 on 41 500 henkeä, noin 15 % espoolaisista. Ennusteen mukaan vieraskielisen väestön osuus espoolaisista kasvaa 26 % vuoteen 2030 mennessä. Vieraskielisestä väestöstä suurin osa puhuu äidinkielenään Länsi- ja Itä-Euroopan sekä Baltian kieliä (43 %), Afrikan tai Lähi-idän kieliä (24 %) sekä Aasian kieliä (21 %).

Vieraskielisen väestön kasvun myötä myös vieraskielisten 15-vuotiaiden nuorten määrä Espoossa kasvaa. Karkean arvion mukaan vuonna 2017 15-vuotiaiden vieraskielisten nuorten ikäluokka on 581 nuorta ja vuonna 2030 1175 nuorta.

1.2. Väestön suhde kirkkoon

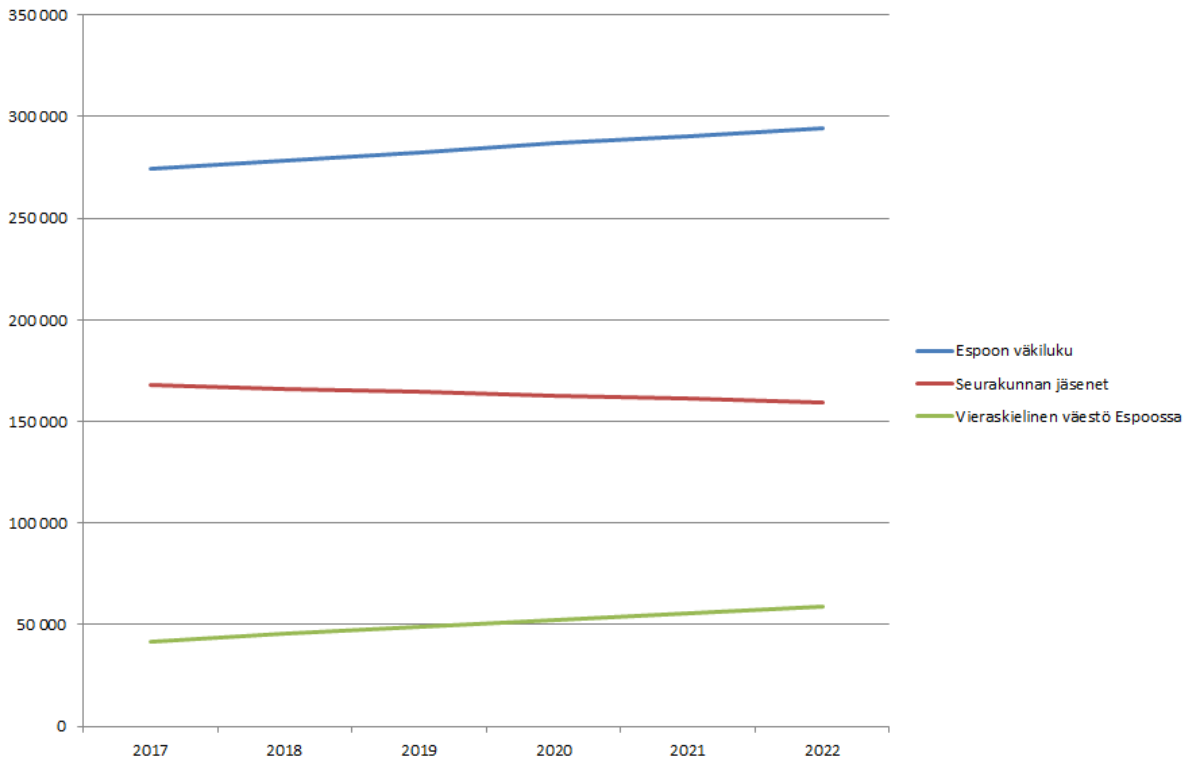
Vuoden 2017 alussa espoolaiset kuuluivat Suomen ev.-lut. kirkkoon seuraavasti:

Tuomiokirkko	62,1 %
Leppävaara	54,3 %
Tapiola	64,4 %
Esbo svenska	73,6 %
Espoonlahti	62,1 %
Olari	59,7 %

Keskimäärin 61,6 % espoolaisista kuuluu kirkkoon. Pääkaupunkiseutuun verrattuna kirkkoon kuulumisen on yleisempää kuin Helsingissä (54,3 %) tai Vantaalla (58,9 %). Ero pääkaupunkiseudun ympäryskuntiin on kuitenkin selkeä. Nurmijärvellä kuuluu kirkkoon 73,1 % ja Kirkkonummella 69,4 % väestöstä.

Espoon väestönkehitys ja seurakuntien jäsenmäärä 2017-2022

(väestönkehityksessä on arvioitu, että seurakuntien jäsenmäärä vähenee 1 % vuodessa)

Rippikoulu tilastojen valossa

Rippikoulun asema on Espoossa kohtuullisen vahva. Vuonna 2016 rippikoulun käyneitä nuoria oli 101 % suhteessa 15-vuotiaisiin seurakuntien jäseniin. Kaikista espoolaisista 15-vuotiaista nuorista 76,9 % kävi rippikoulun. Valtakunnallisesti rippikoulun kävi 85,9 % 15-vuotiaista nuorista.

Selkein rippikoulun asemaa selittävä tekijä on, että rippikoulu on osa nuorisokulttuuria. Parhaiten seurakunnat voivat tukea rippikoulun asemaa pitämällä huolta siitä, että rippikoulua kehitetään edelleen niin, että se säilyy mielekkäänä kokemuksena nuorille. Kirkkoon kuulumattomuus sekä vieraskielisen väestön osuus espoolaisista puolestaan selittävät sitä, että Espoossa rippikoulun käy suhteellisesti vähemmän nuoria kuin valtakunnallisesti.

Nuorten tyytyväisyys rippikouluun vastaa Espoossa kohtuullisesti valtakunnallista tyytyväisyyttä. Hyvän tai erinomaisen arvosanan käymälleen rippikoululle antoi

Vuonna 2015 86 % nuorista (keskiarvo 8,6)

Vuonna 2016 89 % nuorista (keskiarvo 8,7)

Vuonna 2017 84 % nuorista (keskiarvo 8,5)

Valtakunnallisesti 87 % nuorista oli vuonna 2015 tyytyväisiä käymäänsä rippikouluun.

1.3. Rippikouluikäluokat ja 15-vuotiaat Espoossa vuosina 2018-2022

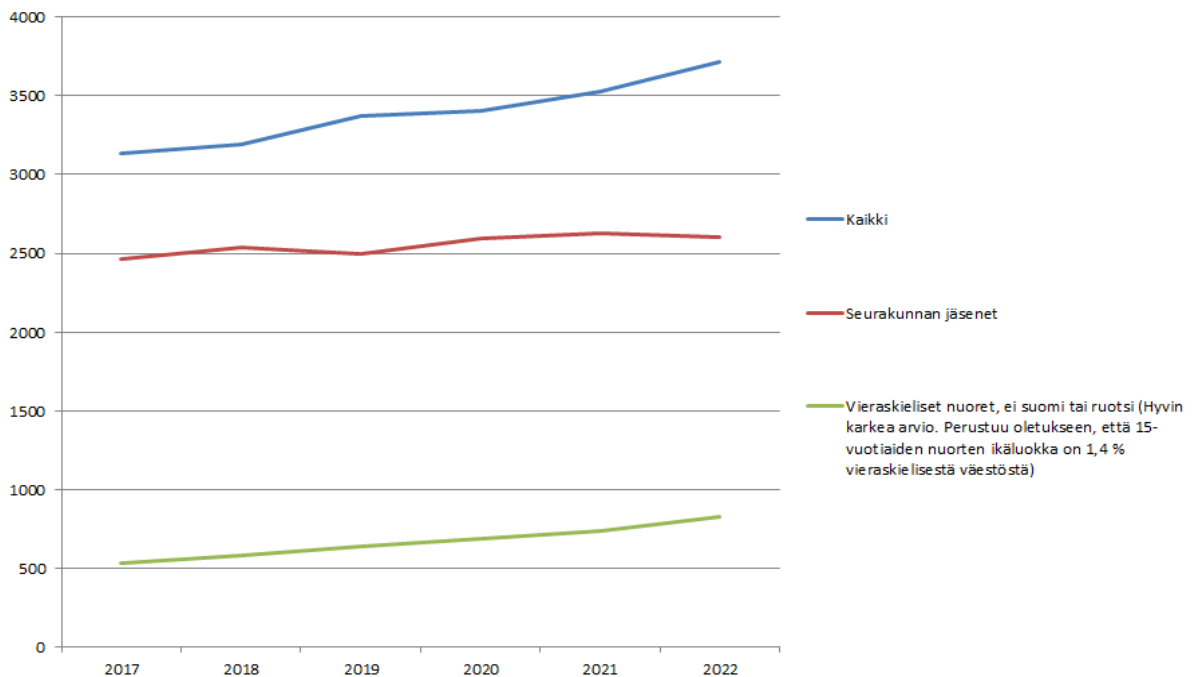
Vuosien 2018-2022 välillä Espoon rippikouluikäluokka kokonaisuutena kasvaa hiukan. Seurakuntien välillä on kuitenkin nähtävissä eroja. Selkeintä ikäluokkien kasvu on Olarissa, jossa ikäluokka on vuoteen 2018 verrattuna 8-15 % suurempi, vuodesta riippuen. Samoin Leppävaarassa on havaittavissa selkeää kasvua, joskin maltillisempaa.

Espoon väestönkehityksessä näkyy selvästi pääkaupunkiseudun vieraskielisen väestön kasvu. Väestöennusteen mukaan suomen- ja ruotsinkielinen väestö säilyy suuruudeltaan melko samana ja suurin osa Espoon väestönkasvusta tulee vieraskielisen väestön määrän kasvamisesta.

Rippikouluikäluokat vuosina 2018-2022

<i>synt.vv</i>	2003	2004	2005	2006	2007
<i>rpk-vv</i>	2018	2019	2020	2021	2022
ET	871	851	862	883	872
L	315	321	305	338	353
T	293	259	315	316	309
ES	258	216	263	258	250
EL	491	499	503	506	476
O	305	350	348	329	342
YHT.	2533	2496	2596	2630	2602

15-vuotiaat Espoossa sekä 15-vuotiaat seurakuntien jäsenet ja vieraskieliset nuoret vuosina 2017-2022

1.4. Koulu ja uskonnon opetus Espoossa

Opetushallitus hyväksyi nykyisen opetussuunnitelman perusteet vuonna 2014. Opetussuunnitelma on otettu vaiheittain käyttöön vuodesta 2016 alkaen. Viimeiset luokka-asteet siirtyvät uuteen opetussuunnitelmaan vuonna 2019.

Opetussuunnitelman uudistamisen yhteydessä käytiin keskustelua katsomusaineiden opetuksen järjestämisestä. Opetussuunnitelma säilytti oman uskonnon/elämäkatsomustiedon opetuksen erillisenä oppiaineena mutta kavensi hieman sen tuntikehystä. Espoossa on pohdittu, voitaisiinko etiikkaa ja moraalikysymyksiä opettaa useammalle uskonnolle yhtä aikaa. Pääkaupunkiseudulla on tehty asiaan liittyen jotain kokeiluja. Peruskouluaikana uskonto/elämäkatsomustietoa opiskellaan 11 vuosiviikkotuntia.

Uskonnon opetuksen tavoitteita peruskoulun yläluokkien osalta opetussuunnitelman perusteet määrittelee seuraavasti:

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys.

Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää. Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaiden itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaille aineksia oman identiteetin, elämäntutkimuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee jokaisen oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Tavoitteet on jaettu kolmeen pääteemaan: 1. Suhde omaan uskontoon 2. Uskontojen maailma 3. Hyvä elämä. Espoossa 7.-9.-luokkien opetus on useimmiten järjestetty kurssimuotoisesti. Oppitunnit ovat yleensä 45 tai 75 minuuttia pitkiä. Tällöin luokkasta kohti opiskellaan yksi kurssi uskontoa eli yksi vuosiviikkotunti (laskennallisesti 38 x 45 min). Kurssien järjestys voi vaihdella mutta sisällöt ovat yleisellä tasolla 1. Maailman uskonnot 2. Kirkko(historia) ja suomalainen katsomusperinne 3. Raamattu(tieto) ja etiikka. Rippikoulu kannalta huomionarvoista on esimerkiksi se, että raamattutieto opetetaan yleisimmin yhdeksännellä luokalla eli rippikoulun jälkeen.

Yleisesti opetussuunnitelma painottaa myös mm. ilmiölähtöisyyttä, oppiaineiden välistä yhteistyötä ja modernin tekniikan hyödyntämistä opetuksessa. Espoossa koulut ovat osittain siirtyneet käyttämään sähköisiä oppikirjoja ja jopa oppilaskohtaisia tabletteja tai kannettavia tietokoneita.

Ilmiöihin tutustutaan paitsi seuraamalla ajankohtaisia keskustelun aiheita myös vieraillemalla koulun ulkopuolella tai kutsumalla kouluun vierailijoita. Espoon seurakuntien kouluyhteistyö tukee osaltaan koulun uskonnonopetusta. Moni koulu on kirjoittanut myös koulukohtaiseen OPS:nsa yhteistyön seurakuntien ja alueen muiden uskonnollisten yhdyskuntien kanssa.

2. Rippikoulun tavoitteet

2.1. RKS 2017 -suunnitelman tavoitteet rippikoululle

RKS 2017 -suunnitelma asettaa rippikoululle toiminta-ajatuksen sekä kuusi tavoitetta:

(Lähde: RKS 2017)

Espoon seurakunnat sitoutuvat omissa rippikouluissaan RKS 2017 -suunnitelmassa asetettuun toiminta-ajatukseseen sekä tavoitteisiinsa.

2.2. Espoon seurakuntien tavoitteet rippikoulutyölle vuosina 2018-2020

Rippikoulutyön erityiset tavoitteet vuosille 2018-2020 ovat

- 1) Rippikoulun markkinointi erityisesti kirkkoon kuulumattomille nuorille
- 2) Vieraskielisten nuorten tavoittaminen

Tavoitteiden kautta pyritään vastaamaan kahteen Espoossa havaittuun rippikoulutyön haasteeseen, jotka ovat yhteisiä kaikille seurakunnille. Kirkkoon kuuluvien nuorten osuus väestöstä pienenee hitaasti kirkosta eroamisen myötä, minkä myötä heidän

kutsumisensa rippikouluun on ajan myötä entistä haastavampaa.

Vieraskielisten nuorten tavoittaminen on nostettu toiseksi tavoitteeksi, koska vieraskielisten nuorten määrä Espoossa kasvaa koko ajan. Väestöä tilastoidaan kielen mukaan, mutta ei uskonnon tai kulttuurin. Tämän takia on luontevaa, että myös tavoite on määritelty vieraskielisten nuorten tavoittamiseksi. Vieraskielisten nuorten tavoittamista kehitettäessä tehdään yhteistyötä seurakuntien monikulttuurisen työn kanssa.

Tavoitteiden toteutumista arvioidaan erityisesti määrällisen kriteerin kautta: minkä verran enemmän rippikouluun osallistuu kirkkoon kuulumattomia sekä vieraskielisiä nuoria verrattuna aiempiin vuosiin. Arvioinnissa on huomioitava se, että todennäköisesti kirkkoon kuulumattomien nuorten osuus rippikoululaisista kasvaa joka tapauksessa.

2.3. Miten tavoitteita voi hyödyntää rippikoulun suunnittelussa ja arvioinnissa

RKS 2017 -suunnitelmassa asetetut tavoitteet muodostavat peilin, jota voi hyödyntää rippikoulun suunnittelussa sekä arvioinnissa. Näin tavoitteet ovat työväline erityisesti rippikoulujen ohjaajille. Rippikoulu toteuttaa toiminta-ajatustaan, jos ohjaajat pyrkivät saavuttamaan rippikoulun tavoitteet.

Suunnittelun ja arvioinnin välineinä tavoitteita käytetään, kun rippikoulun ohjaajat vastaavat seuraaviin kysymyksiin.

Suunnittelu: millä tavoin kukin tavoite huomioidaan rippikoulussa ja millä konkreettisilla toimilla tavoitteisiin pyritään?

Arviointi: miten eri tavoitteet toteutuivat rippikoulussa?

Toinen tapa hyödyntää RKS 2017 -suunnitelman tavoitteita on miettiä, millaisiin toimintatapoihin tavoitteet ohjaavat. Rippikoulu toteuttaa rippikoulusuunnitelmaa, jos ohjaajat voivat todeta, että rippikoulussa on toimittu tavoitteiden ohjaamalla tavalla. RKS 2017 -suunnitelman tavoitteita voi tarkastella toimintatapoina esimerkiksi seuraavalla tavalla:

Nuoret ovat osallisia, tulevat kuulluiksi ja saavat vaikuttaa.

Rippikoululaiset sekä isokset kokevat olevansa osallisia ja rippikoulu tehdään heidän kanssaan.

Nuoret tahtovat kuulua Kristuksen kirkkoon.

Rippikoulu katsoo eteenpäin, aikaan rippikoulun jälkeen. Se rakentaa meitä kirkkona, ja antaa nuorille tehtävän toimia kristittyinä maailmanlaajassa Kristuksen kirkossa. Nuorten kanssa puhutaan kirkon jäsenyyden merkityksestä. Rippikoulu on yhteydessä seurakunnan nuorten toimintaan sekä aktiivisesti johdattaa nuoria osallistumaan siihen.

Nuoret kantavat vastuuta itsestään, toisista ihmisistä ja luomakunnasta.

Toiminta koko luomakunnan puolesta on osa kristillistä elämäntapaa. Rippikoulussa opitaan tapoja kantaa vastuuta sekä kannetaan vastuuta yhdessä.

Nuoret oppivat hoitamaan hengellistä elämäänsä toimien, hiljentyen ja osallistuen.

Koko elämä on elämää Jumalan edessä. Rippikoulun hartauselämää ei tehdä nuorille vaan sitä eletään heidän kanssaan. Rippikoulun jälkeen nuori osaa hoitaa suhdettaan Jumalaan.

Nuoret kokevat yhteyttä, turvallisuutta, pyhyyttä ja iloa.

Rippikoulussa on turvallista, kaikki tuntevat toisensa sekä voivat luottaa toisiinsa. Rippikoulussa toimitaan yhdessä ja opitaan tekemällä yhdessä.

Nuoret löytävät merkityksiä kristinuskon keskeisten sisältöjen ja oman elämänsä välillä.

Rippikoulun ohjaajien tehtävänä on mahdollistaa se, että nuoret voivat pohtia kristinuskon sisältöjä omaa elämäänsä vasten. Rippikoulun tavoitteena ei ole mahdollisimman laaja tiedollinen osaaminen vaan vahvistuminen uskossa kolmiyhteiseen Jumalaan sekä saada riittävät valmiudet elämiseen kristittyinä.

3. Rippikoulujen spiritualiteetti, pedagogiikka ja turvallisuus

3.1. Ilmapiiri ja turvallisuus rippikouluissa

Nuori rippikoulun keskiössä: osallisuus

Nuorten osallisuuden toteuttaminen rippikoulussa on tapa elää todeksi sitä, että jokainen kristitty on osa Kristuksen ruumista ja sen kautta jokaisella on oma tehtävänsä. Osallisuuden edistämiseksi on kyse asenteesta rippikoulun toteuttamiseen, eikä se tyhjene yksittäisiin toimintatapoihin. Rippikoulun ohjaajien on pyrittävä jatkuvasti etsimään ja kokeilemaan tapoja osallisuuden vahvistamiseen.

Osallisuuden ytimessä on ajatus, että jokaisella nuorella on rippikouluun annettavaa ja rippikoulu tehdään yhdessä nuorten kanssa. Näin katsoen osallisuuteen kuuluu mahdollisuus toimia ja vaikuttaa ryhmässä sekä tulla kuulluksi. Kokemus siitä, että on osa ryhmää, on tärkeä.

Osallisuudelle rinnakkainen käsite on toimijuus. Rippikoulun toiminta-ajatus RKS 2017 -suunnitelmassa asettaa tavoitteeksi, että *rippikoulu varustaa nuoria elämään kristittyinä*. Tämä tarkoittaa niiden taitojen ja valmiuksien antamista, mitä nuori tarvitsee elääkseen ja toimiakseen kristittyinä, sekä itsenäisesti että seurakunnassa. Rippikoulu pyrkii vahvistamaan nuorten toimijuutta kristittyinä. Toimijuuteen sisältyy olennaisena ajatus, että nuori on rippikoulun subjekti, ei toiminnan kohde. Rippikoulu tehdään yhdessä nuorten kanssa, ei niinkään nuorille. Toisaalta nuorille kuuluu mahdollisuus itse määrittää suhteensa toimintaan rippikoulussa. Aktiivisen osallistumisen rinnalla tulee kulkea mahdollisuus vain seurata ja tarkkailla.

Rippikoulu suunnitellaan ja rippikoulua arvioidaan yhdessä nuorten kanssa. Tämä tarkoittaa yhteistä tavoitteenasettelua rippikoululle sekä mahdollisuutta vaikuttaa käsiteltäviin asioihin, toimintatapoihin ja käytäntöihin. Rippikoulua arvioidaan yhdessä sen kuluessa ja arvioinnin perusteella tehdään tarvittaessa muutoksia suunnitelmiin. Ohjaajien keskeinen haaste on miettiä, miten rippikoulu toteutetaan niin, että nuorten ääni tulee kuuluviin ja saa vaikuttaa.

Osallisuus kattaa myös rippikoulun työskentelyt sekä jumalanpalvelus- ja hartauselämän, joissa tulee siirtyä ohjaajakeskeisistä toimintatavoista siihen, että nuorilla on tilaa tehdä ja vaikuttaa. Ohjaajan tehtävä on tukea sekä luoda puitteita nuorten tekemiselle ja sen kautta ohjata nuoria eteenpäin. Parhaassa tapauksessa

yhdessä tekeminen huipentuu siihen, että rippikouluryhmä yhdessä suunnittelee ja toteuttaa konfirmaation, ohjaajien mahdollistamana.

Käytännön vinkkejä osallisuuden vahvistamiseen:

- Ohjaajan kannalta olennaista on kuunnella, kysyä, arvostaa ja asettua tasavertaiseen asemaan. Näin ohjaaja viestittää sitä, että nuori on tärkeä, hän kuuluu ryhmään ja hänellä on siinä rooli.
- Opettele nuorten nimet mahdollisimman nopeasti rippikoulun alettua.
- Rakenna ryhmään turvallinen ja hyväksyvä ilmapiiri.
- Nuorten kanssa voi hyvin suunnitella esimerkiksi työskentelytapoja, päiväohjelmaa ja rippikoulussa käsiteltäviä teemoja. Kokeilemalla eri ryhmien kanssa hieman erilaisia suunnittelutapoja, voi löytää malleja siihen miten yhteinen suunnittelu saadaan toimimaan.
- Rippikoulun sisältöjä voi miettiä sen kautta, millaiset teemat ovat nuorille tärkeitä sekä mitä nuorista olisi tärkeää oppia rippikoulussa. Tämän jälkeen voi miettiä miten esiin nousevien teemojen kautta lähestytään kristinuskon sisältöjä.
- Nuorilta esiin nousevat teemat kannattaa liittää myös osaksi rippikoulun hartauselämää, ei vain työskentelyjä.
- Yhteistä suunnittelua sekä arviointia kannattaa miettiä jo siinä vaiheessa kun rippikoulun aikatauluja hahmotellaan. Näin suunnittelu ja arviointi tulevat paremmin osaksi rippikoulun kokonaisuutta.

Kaikille on rippikoulussa tilaa

Kaikki ja kaikenlaiset nuoret ovat tervetulleita rippikouluun omana itsenään.

Rippikoulun kaikkien käytäntöjen tulee heijastaa sitä, että jokainen on tervetullut ja tärkeä osa Kristuksen kirkkoa.

Mitä paremmin nuorten omat kysymykset huomioidaan rippikoulussa, samalla luodaan tilaa sille, että jokainen voi olla oma itsensä ja rippikoulussa käsitellään nuorelle tärkeitä asioita.

Rippikoulun toteutuksessa on tarpeen mukaan huomioitava erilaiset oppimisen ja osallistumisen haasteet. Olennaista on kuitenkin rippikoulun ilmapiirin rakentaminen sellaiseksi, että jokaisen mielipiteelle sekä tavalle olla on tilaa.

Henkinen, hengellinen, sosiaalinen ja fyysinen turvallisuus

Turvallisuus on edellytys kaikelle muulle, mitä rippikoulussa tapahtuu. Rakentamalla rippikouluun turvallinen ja luotettava ilmapiiri rakennetaan perusta sille, että nuoret voivat kokea iloa, pyhyyttä ja yhteyttä.

Rippikoulun turvallisuutta on hyvä lähestyä turvallisuuden positiivisen merkityksen kautta: turvallisessa rippikoulussa kaikkien on hyvä olla. Säännöt ja ohjeet ovat välineitä hyvinvoinnin turvaamiseen.

Rippikoulun ohjaajilla on velvollisuus puuttua kaikenlaiseen kiusaamiseen asianmukaisella tavalla. Kiusaamistapausten selvittämisessä voi tarpeen mukaan konsultoida ja käyttää apuna esimerkiksi erityisnuorisotyönohjaajia.

Rippikoulutyöryhmä tekee toimintaohjeen kiusaamiseen puuttumiseksi. Ohje tulee paikallisuunnitelman liitteeksi.

Rippikoulun säännöt on hyvä tehdä yhdessä nuorten kanssa. Kun nuoret voivat vaikuttaa sääntöihin ja kokevat ne reiluiksi, säännöt sisäistetään ja niihin sitoudutaan paremmin. Samalla on mahdollista keskustella sosiaalisen median käytöstä rippikoulussa ja millaisilla edellytyksillä toisista voi esimerkiksi julkaista kuvia.

Sosiaalinen turvallisuus ja turvallinen ilmapiiri on huomioitava kaikessa rippikoulun toiminnassa. Esimerkiksi nolausleikit tai nolaamiseen perustuvat sketsit eivät kuulu rippikouluun. On myös hyvä huolehtia siitä, että nuorilla on mahdollisuus vetäytyä rauhassa lepäämään omaan huoneeseen. Ohjaajien huomioitava nuorten hengellinen turvallisuus. Nuorilla on oltava tilaa itse määrittää suhteensa rippikoulun hartaus- ja jumalanpalveluselämään. Hartauselämään osallistutaan yhdessä ryhmänä, mutta nuori päättää itse haluaako hän vain seurata tilannetta vai myös esimerkiksi osallistua rukoukseen.

Ohjaajien on hyvä olla herkkiä sille, että rippikouluiässä nuorten sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti on vielä kehittymässä. Turvallisessa rippikoulussa nuorella on tilaa tulla hyväksytyksi sellaisena kuin on.

Jokaisesta rippikoulusta tehdään turvallisuusasiakirja, joka on kirkkoherran tai hänen osoittamansa henkilön hyväksymä sekä kaikkien rippikoulun ohjaajien allekirjoittama.

Erityisrippikouluissa (esim. vaellusrippikoulu) täytyy arvioida, onko tarpeen tehdä normaalia laajempi riskien kartoitus sekä varautuminen.

Käytännön vinkkejä turvallisuuden vahvistamiseen rippikoulussa:

- Turvallisuus syntyy yksinkertaisista asioista. Tärkeää on esimerkiksi se, että tuntee ympärillä olevat ihmiset, tietää mitä tapahtuu ja voi ennakoida asioita, nuori hyväksytään osaksi ryhmää, häntä kohdellaan reilusti ja arvostaen sekä hän tietää miten toimia jos on joku ongelma. Panostamalla ryhmäytymiseen edistetään myös turvallisuutta.
- Rippikoulun säännöt on hyvä sopia yhdessä nuorten kanssa. Samalla on hyvä sopia siitä, mitä tehdään jos sääntöjä ei noudateta ja mihin säännöillä pyritään.
- Kun ohjaajat asettavat rippikoulussa rajoja turvallisuuteen vedoten, tämä on hyvä myös sanoittaa nuorille. Nuorten on hyvä tietää miksi ohjaajat toimivat kuten toimivat.
- Aktiivinen yhteys koteihin on turvallisuustekijä. Mahdollisten ongelmien selvittäminen on helpompaa kun nuorten huoltajiin pidetään muutenkin yhteyttä.

Yhteys koteihin ja kummeihin

Rippikoulu koskettaa koko perhettä. Jos vanhemmat tai nuoren sisarukset ovat käyneet rippikoulun, nuoren rippikoulu tuo usein esiin omat rippikoulumuistot. Nuorempien sisarusten näkökulmasta rippikoulu näyttäytyy usein siirtymäriittinä: rippikoulun pääsee tietyn ikäisenä ja rippikoulun jälkeen on hiukan aikuisempi.

Rippikoulun ohjaajien on tärkeää aktiivisesti kertoa nuoren huoltajille millainen rippikoulu on ja mitä siellä tehdään. Kun ohjaajat toimivat avoimesti ja aktiivisesti rippikoulusta huoltajille tiedottaen, huoltajien on helppoa luottaa rippikoulun ohjaajiin.

Rippikoulu on erityisesti nuorta varten, mutta silti on hyvä myös miettiä, voiko seurakunta rippikoulun ohessa myös hengellisesti tukea nuoren perhettä sekä huoltajia nuoren kasvattajina. Rippikoulun ohessa perhettä voi myös kutsua muihin seurakunnan tapahtumiin ja tilaisuuksiin.

Nuoren perheen ohella kummit tulee huomioida rippikoulussa. Toisaalta on hyvä tiedostaa, että nuoren yhteys kummiin voi olla katkennut tai jäänyt ohueksi.

Yksinkertaisimmillaan huomioiminen voi tarkoittaa sitä, että ohjaajat lähettävät nuoren

perheen kautta kummeille kummikirjeen.

Konfirmaatio on nuoren, mutta myös koko perheen juhla. Konfirmaatiota valmisteltaessa on hyvä kiinnittää erityistä huomiota siihen, miten huomioidaan ja puhutellaan nuoren vanhempia sekä kummeja. Mahdollisuuksien mukaan vanhemmat ja kummit voi myös ottaa mukaan toteuttamaan konfirmaatiota.

Yhteys rippikoululaisten huoltajiin on tärkeä osa turvallisuutta. Rippikoulun turvallisuus on sekä seurakunnan että nuorten huoltajien vastuulla. Vanhempainillat, -tapaamiset sekä -vartit ovat erityisen tärkeitä turvallisuuden näkökulmasta. Hyvä periaate on, että ennen intensiivijaksoa ohjaajat ovat tavanneet jokaisen nuoren huoltajan. Huoltajan vastuulla on kertoa nuoren terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavista asioista. Jokainen nuori täyttää huoltajansa kanssa henkilötietolomakkeen.

Ohjaajien on hyvä olla tarkkana siitä, että kaikki nuoret eivät välttämättä asu kummankaan vanhempansa kanssa. Nuori voi olla tilapäisesti huostaan otettu tai asunut jo pidempään muualla kuin vanhempiensa kanssa. Tällöin on erityisesti hyvä kiinnittää huomiota tiedonkulkuun ohjaajien, nuoren, hänen vanhempiensa sekä nuoren huoltajan välillä. Nuori voi myös asua toisella paikkakunnalla kuin missä hän on kirjoilla, mikä luo haasteita rippikouluryhmän tapaamisiin osallistumiselle.

Ohjaajien velvollisuus on kertoa nuorille sekä heidän huoltajilleen mitkä asiat ovat sallittuja ja kiellettyjä rippikoulussa. Nuorten sekä heidän huoltajiensa on oltava tietoisia rippikoulujen yhteisistä säännöistä sekä turvallisuustiedotteesta.

Seurakunnan käytännöistä perheiden huomioimiseen kerrotaan tarkemmin seurakuntakohtaisessa luvussa.

Käytännön vinkkejä perheen ja kummien huomioimiseen:

- Rippikouluun liittyvät viestit on hyvä lähettää nuorelle sekä hänen molemmille huoltajilleen. Näin huomioidaan se, että osa nuorista asuu kahdessa osoitteessa.
- Kaikki rippikouluryhmään liittyvä tieto esimerkiksi tapaamisista on hyvä olla saatavissa myös www-sivuilla.
- Ohjaajien kirje kummeille jo rippikoulun alussa

- Ohjaajien ja vanhempien WhatsApp-ryhmä on leiriblogia kevyempi tapa välittää rippikoulusta terveisiä. Ryhmän kautta vanhempien ja huoltajien on myös helppoa tarvittaessa kysyä ohjaajilta asioita.
- Kirjoitetaan rippikoulun aikana nuorten kanssa kirjeet vanhemmille ja kummeille. Jos yhteys kummiin on katkennut, kirjeen voi kirjoittaa jollekin toiselle luotetulle aikuiselle.
- Kun koteihin lähtee viestejä, samassa yhteydessä voi lyhyesti mainostaa myös muuta perheille tai sisaruksille olevaa toimintaa.

Ilo ja yhteys toisiin ovat rippikoulun tavoitteita

Rippikoulussa tärkeää on yhdessä eläminen sekä yhdessä tekeminen, joiden kautta rakentuu rippikoulu yhteisenä kokemuksena. Yhteisen kokemuksen rakentumisessa ovat tärkeitä kaikki rippikoulun osa-alueet leikeistä hartauselämään.

Ilo ja yhteyden kokemus ovat itsessään rippikoulun tavoitteita. Ne kertovat luottamuksesta ja turvallisesta ilmapiiristä. Samalla ilo ja yhteys rakentavat pohjan rippikoulun muille tavoitteille. Jos nuoret eivät koe iloa sekä yhteyttä toisiinsa rippikoulun kuluessa, rippikoulun muiden tavoitteiden on vaikeaa toteutua.

Ohjaajien on tärkeää panostaa rippikoulun ryhmäytymiseen rippikoulun alusta lähtien. Nähdäksi ja kuulluksi tuleminen, hyväksytyksi tulemisen kokemus sekä kokemus omasta merkityksestä osana ryhmää ovat tärkeitä. Ohjaajat puolestaan tukevat turvallisen ja avoimen ilmapiirin muotoutumista osoittamalla ryhmälle hyväksymistä ja luottamusta.

Rippikoulun ohjaajien ja isosten asenne usein heijastuu nuoriin. Jos ohjaajat ja isokset ovat innokkaasti mukana, myös nuoret lähtevät mukaan. Sama kuitenkin toimii myös käänteisesti. Nuoret huomaavat jos ohjaaja olisi mieluummin jossain muualla kuin heidän kanssaan.

3.2. Spiritualiteetti rippikoulussa

Espoon rippikouluissa toteutetaan seuraavia kahta periaatetta:

Rippikoulu varustaa nuoren elämään kristittynä

Rippikoulussa ei opita vain tietoja, vaan oleellista on, miten tiedot ja taidot ovat sovellettavissa elämään. Rippikoulun tavoitteena on, että sen kuluessa nuori saa tarvittavat valmiudet elääkseen yhteydessä Jumalaan ja toimiakseen seurakunnassa. Rippikoulun sisällöt tulee suunnitella niin, että ne liittyvät osaksi nuoren elämää ja sisältöjen käsittelyssä huomioidaan nuorten omat kysymykset.

Rippikoulussa opitaan esimerkin kautta. Isokset ja ohjaajat ovat rippikoululaisille malleja kristitystä, joihin nuoret voivat peilata itseään. Isokset ja ohjaajat antavat rippikoululaisille mallin siitä, millaista on elää seurakunnassa.

Spiritualiteetti on rippikoulussa keskeistä

Hengellinen elämä rippikoulussa on osa rippikoulun arkea sen alusta loppuun ja läpäisee kaikki rippikoulun osa-alueet. Rippikoulu on elämää Jumalan edessä, jota opetellaan ja eletään olemalla ja toimimalla yhdessä.

Hartauselämä rippikoulussa ei rajoitu vain hartaushetkiin, vaan spiritualiteetin on läpäistävä kaikki rippikoulun osa-alueet. Erityisesti on hyvä panostaa siihen, miten spiritualiteetti nivotaan osaksi opetustyöskentelyitä.

Kuvitusidea: rukoilevat kädet keskiössä, muut rippikoulun jutut (opetustuokiot, leikit, yms) ympäröivät käsiä

Jumalanpalvelus- ja hartauselämä rippikoulussa

Hartauselämän tulee rippikoulussa olla monipuolista sekä huomioida erilaiset hengelliset perinteet. Tällä tuetaan sitä, että jokainen nuori voisi löytää itselleen luontevan tavan olla Jumalan edessä.

Rippikoulun hartauselämää suunniteltaessa on hyvä pohtia sitä, miten hartauselämä voisi olla ajankohtaista nuorille sekä liittyä nuorten elämään. Toisaalta on hyvä myös huomioida kristillisten kirkkojen hartauselämän traditio ja liittyä siihen. Kolmas tärkeä huomioitava asia on liittyminen paikallisseurakunnan hartauselämään. Hartauselämän rippikoulussa on oltava sellaista, joka jatkuu myös rippikoulun jälkeen esimerkiksi isostoiminnassa. Näin rakennetaan siltaa rippikoulun sekä seurakunnan muun hengellisen elämän välille. Seurakuntien nuoriso- ja rippikoulutyön yhteisenä vastuuna on rakentaa yli rippikoulun jatkuvia hartauselämän muotoja.

Rippikoulun kuluessa nuoret osallistuvat jumalanpalvelus- ja hartauselämään myös toteuttajina. Intensiivijakson hartauselämä toteutetaan yhdessä isosten ja rippikoululaisten kanssa. Tärkeää on löytää jokaiselle sopiva tehtävä. Mahdollisuuksien mukaan jokainen rippikouluryhmä osallistuu ainakin yhden jumalanpalveluksen toteuttamiseen ja lisäksi pyritään siihen, että konfirmaatio olisi mahdollisimman pitkälle nuorten itsensä toteuttama.

Hartauselämän tulee rippikoulun intensiivijaksolla olla säännöllistä sekä toistua riittävän samanlaisena. Lisäksi on hyvä, että osa hartaushetkistä on sellaisia, joissa nuoret saavat vain olla ja levätä.

Rippikouluun kuuluvista jumalanpalveluskäynneistä päätetään seurakuntakohtaisesti.

Käytännön vinkkejä yhdessä toteutettuun hartaus- ja jumalanpalveluselämään:

- Kun nuorten kanssa suunnitellaan yhdessä rippikoulua, esiin nousevat teemat on hyvä nivoa mukaan myös hartauselämään.
- Konfirmaatio on hyvä suunnitella nuorten kanssa intensiivijaksolla. Suunnittelu voidaan nivoa yhteen muiden teemojen kanssa (esim. kun käsitellään syntiä, samana päivänä tehdään synnintunnustus konfirmaatioon). Intensiivijakson lopussa voidaan viettää yhdessä toteutettua messua, jossa samalla harjoitellaan konfirmaation tehtäviä.
- Rukoushelmiä voidaan käyttää myös helmihetkien ulkopuolella. Ottamalla ne mukaan työskentelyihin vahvistetaan sitä, että spiritualiteetti läpäisee koko rippikoulun.

Nuoren kaste rippikoulussa

Kastamaton rippikoululainen, joka haluaa liittyä kirkkoon, kastetaan rippikoulun aikana. Kasteesta sovittaessa on tärkeää kuunnella nuoren ja hänen perheensä toiveita kasteen ajankohdasta, paikasta sekä läsnä olevista ihmisistä.

Espoon seurakuntien yhteinen toimintatapa kastamattomien nuorten osalta on

- Kastamattomien nuorten perheisiin otetaan pikaisesti yhteyttä seuraavan vuoden rippikouluryhmien selvittyä.

- Rippikoulun ohjaajat keskustelevat perheen kanssa kasteesta ja ehtoollisesta osana rippikoulua. Keskustelun tarkoituksena on, että perheet voivat tehdä informoidun päätöksen nuoren kasteesta.
- Perheen tapaaminen on toimituskeskustelu, jossa sovitaan kasteesta. Tämän takia on tärkeää tavata perheet henkilökohtaisesti.
- Jos nuori haluaa tulla kastetuksi, hänet kastetaan hänen ollessaan vielä 14-vuotias ja rippikoulun alkuvaiheessa.
- Jos nuori ei halua tulla kastetuksi tai haluaa, että hänet kastetaan vasta ennen konfirmaatiota, rippikoulun kuluessa häntä kutsutaan ehtoollispöytään siunattavaksi.

Kastetun, mutta kirkkoon kuulumattoman rippikoululaisen kirkkoon liittymisestä on hyvä keskustella nuoren ja hänen perheensä kanssa rippikoulun alkupuolella. Suositeltavaa on, että tällöin käytetään kirkon yhteyteen ottamisen kaavaa.

Ehtoollinen rippikoulussa

Espoon seurakunnat pyrkivät rippikoulutyön sekä yksittäisten rippikoulujen suunnittelussa mahdollistamaan sen, että rippikoululaisilla on mahdollisuus osallistua ehtoolliselle useita kertoja rippikoulun kuluessa. Tällä edistetään sitä, että osallistumisesta ehtoolliselle tulee säännöllinen osa elämistä kristittyinä. Ehtoollinen on kuitenkin ennen kaikkea mahdollisuus, ei pakko. Nuoria kehoitetaan tulemaan alttarin äärelle joko ehtoolliselle tai siunattavaksi. Halutessaan nuori voi osallistua ensimmäistä kertaa ehtoolliselle vasta konfirmaatiossa.

Rippikoululaisille annetaan riittävä ehtoollisopetus rippikoulun alkupuolella. Tätä opetusta on hyvä rippikoulun kuluessa syventää. Rippikouluryhmien osallistuminen seurakunnan jumalanpalveluselämään on hyvä järjestää niin, että nuoret voivat tällöin osallistua ehtoolliselle. Ehtoollisen vietosta rippikoulussa on kerrottava hyvissä ajoin nuorten huoltajille.

Oletuksena on, että rippikouluryhmät osallistuvat ehtoolliselle myös intensiivijakson kuluessa. Rippikouluryhmä voi viettää keskenään messua tai osallistua sen paikkakunnan messuun, jolla intensiivijakso pidetään. Kasvatustyön pastori tiedottaa niiden seurakuntien kirkkoherroja ehtoollisen vietosta, joiden seurakuntien alueilla

Espoon ulkopuoliset rippikoulut järjestetään.

Kuvitusidea: kuva patjoilla makoilevista nuorista

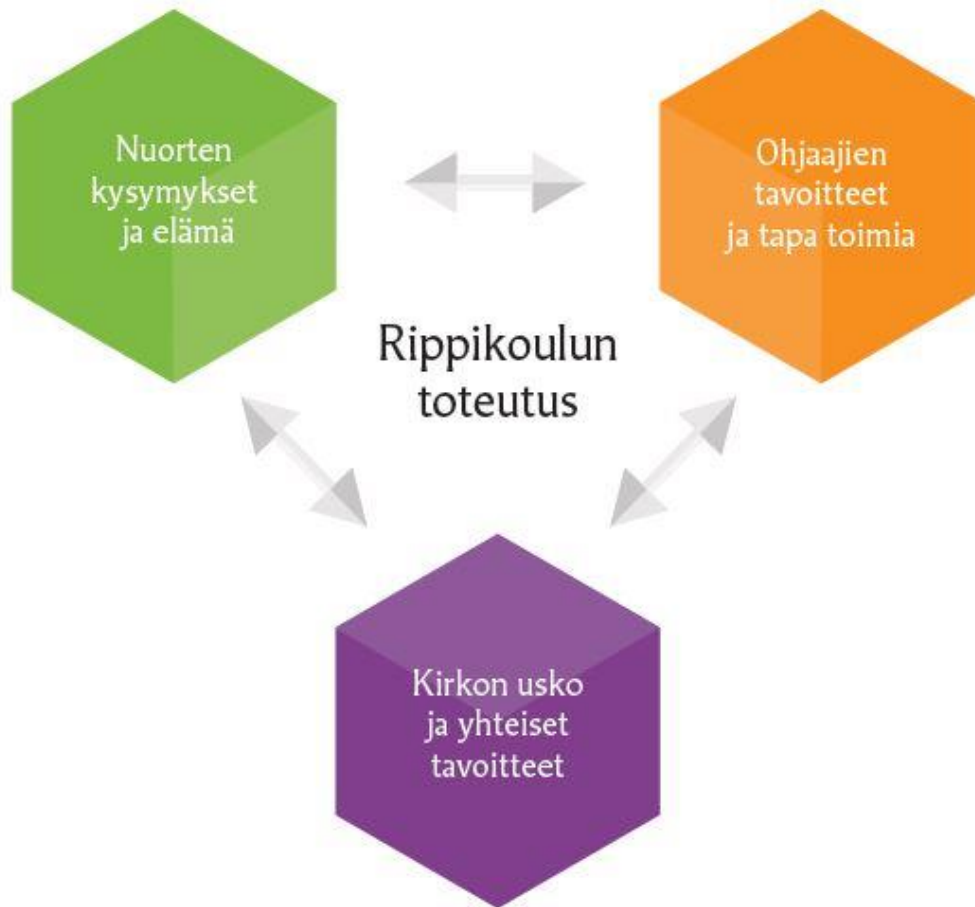
Kuvitusidea: kuva leirikirkosta, jossa useita toteuttajia

Kuvitusideoita lukuun

- rukoushelmien kuva (hengellisen elämän hoitaminen)
- Ehtoollinen?
- Raamatun kuva (Jumalan sanan tuntemus)
- kirkkorakennuksen kuva (seurakuntalaisuus, yhteys toisten kanssa)
- sydän, ankkuri ja risti –symboli (toivo ja tarkoitus, pelastus, johdatus jne)
- Luther –ruusu (luterilaisena maailmassa)
- ekumenian symboli (yhteys muihin kristittyihin)
- uskontojen symboleita, risti korostuu (uskonnon lukutaito, oma uskonto muiden joukosta)
- maapallo, eri kansallisuuksia (elämä maailmassa, globaali vastuu, lähimmäisenrakkaus)
- nuotteja: virret, musiikki?

3.3. Pedagogiikka rippikouluissa

Rippikoulu suunnitellaan yhdessä nuorten kanssa. Sisältöjä määrittävät nuorten elämänskysymykset, RKS 2017 sekä Katekismus. Rippikoulun käytännön toteutuksessa nuorten kysymykset, ohjaajien tapa toimia sekä kirkon usko ja yhteiset tavoitteet rippikoululle ovat vuorovaikutuksessa. Rippikoulussa kaikki toiminta ja elämä yhdessä on osa oppimista, jonka tulee välittää jotain siitä, mitä on elää kristittyinä.

(Lähde: RKS 2017)

Rippikoulu tähtää siihen, että nuoret vahvistuvat uskossa kolmiyhteiseen Jumalaan ja saavat tarvittavat valmiudet elää kristittyinä sekä löytävät oma paikkansa ja tehtävänsä seurakunnassa. Tämä tarkoittaa tiedollisten valmiuksien lisäksi myös taitojen opettamista sekä kristinuskon sisältöjen sitomista osaksi nuorten elämää: miten hoitaa suhdetta Jumalaan, toisiin ihmisiin sekä luomakuntaan ja mitä kristittyinä eläminen käytännössä tarkoittaa.

Rippikoulussa nuorten elämä, kysymykset sekä ajatukset ovat lähtökohtia, joiden kautta tarkastellaan kirkon uskoa. Jotta tämä toteutuisi, ohjaajien on alusta lähtien pyrittävä eri tavoin kuuntelemaan nuorten ajatuksia sekä kysymyksiä rippikoulun sisältöihin liittyen. Tällä tähdätään siihen, että työskentelyissä kristinuskon sisällöt voisivat nivoutua osaksi nuorten elämää, eivätkä jäisi irrallisiksi, ulkoa opetelluiksi asioiksi.

Yllä esitettyä kolmiota nuorten kysymyksistä, ohjaajien tavoitteista sekä kirkon uskosta

voi käyttää työkaluna, jonka avulla arvioidaan miten nuorten kysymykset on huomioitu rippikoulussa. Kun ohjaajat huolehtivat siitä, että kolmion kaikki osat toteutuvat rippikoulun tapaamisissa ja ohjelmassa, samalla edistetään sitä, että nuorten kysymykset ja kristinuskon sisällöt ovat vuorovaikutuksessa keskenään.

Rippikoulussa käytettyjen työskentelymenetelmien tulee olla monipuolisia ja huomioida erilaiset oppijat. Työskentelymenetelmissä tulee pyrkiä nuorilähtöisyyteen, toiminnallisuuteen sekä dialogisuuteen. Opettajakeskeisistä sekä luennointiin perustuvista työtavoista on hyvä luopua.

Työskentelymenetelmien valinnassa on hyvä huomioida myös rippikoulutiimin erilaiset valmiudet sekä monialaisen tiimin mahdollisuudet. Esimerkiksi lastenohjaajat voivat tuoda lattiakuviin sekä Godly Playhin liittyvää osaamista rippikouluun ja kanttorin mukana olo avaa mahdollisuuksia musiikin käyttämiseen monipuolisesti.

Lisää tietoa sekä vinkkejä pedagogiikkaan

RKS 2017 -suunnitelman lisämateriaalit antavat hyviä näkökulmia esimerkiksi ilmiölähtöiseen pedagogiikkaan, konfirmaatioon, dialogisuuteen rippikoulussa sekä rippikoulun arviointiin: <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content1FC83F>

Rippikoulun suunnitteluun yhdessä nuorten kanssa on saatavilla erilaisia tukevia materiaaleja. Nuori kirkko ry. sekä Kirkkohallitus ovat esimerkiksi julkaisseet *Ihmetoimintaa*-materiaalin, jossa on nuorten kanssa tehtäviä työskentelyjä rippikoulun suunnittelemiseksi ja arvioimiseksi: <http://nuorikirkko.fi/ihmetoimintaa>.

Oppimisesta, erilaisista oppimistyyleistä sekä niiden huomioimisesta löytyy tietoa esimerkiksi Jyväskylän yliopiston Opi oppimaan -sivustolta sekä Erilaisten oppijoiden liiton sivuilta:

Jyväskylän yliopiston Opi oppimaan -sivusto
<https://kielikompassi.jyu.fi/opioppimaan>

Erilaisten oppijoiden liitto
<http://www.erilaistenoppijoidenliitto.fi/>

Ilmiölähtöiseen opetukseen ja dialogisuuteen löytyy erilaisia verkkomateriaaleja. Materiaalit ovat usein koulumaailmaan suunniteltuja, mutta hyvin sovellettavissa myös rippikouluun:

Ilmioppi - opas ilmiöpohjaisen opetuksen suunnittelijalle

<https://www.slideshare.net/eOppimiskeskus/ilmiopas>

Ilmioppi-sivusto

<https://ilmioppi.wordpress.com/>

Dialogi oppimisessa ja opetuksessa

<http://www15.uta.fi/arkisto/verkkotutor/dialogi.htm>

Työntekijä kasvattajana ja hengellisenä ohjaajana

Rippikoulussa työntekijän tehtävä on toimia nuoren hengellisenä ohjaajana. Sekä ohjaajan että isosen rooli on rohkaista nuoria pohtimaan rippikoulun sisältöjä sekä auttaa nuoria löytämään oma tapansa elää kristittyinä. Toiseksi, työntekijän tehtävä on olla nuorille läsnäoleva, turvallinen aikuinen. Vaikka rippikoulun ohjaajan yksi tehtävä on opettaa nuoria, ohjaaja ei ole ensisijaisesti opettaja, vaan nuoren vierellä kulkija ja kokeneempi kristitty.

Owe Wikströmin mukaan "hengellisellä ohjauksella tarkoitetaan apua, jonka tavoitteena on syventää ja vakiinnuttaa uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan". Hengellisen ohjauksen lähtökohtia ovat dialogisuus, liikkeelle lähteminen ihmisen omista kysymyksistä sekä ihmisen hengellisen elämän kokonaisvaltainen tarkastelu. Onnistunut rippikoulu toteuttaa samoja lähtökohtia kuin hengellinen ohjaus.

Työntekijöiden velvollisuus on kehittää omaa osaamistaan ryhmän ohjaajana sekä pedagogista osaamistaan. Ryhmädynamiikkaan, dialogisuuteen sekä osallisuuden vahvistamiseen liittyvä osaaminen hyödyttää rippikoulua, mutta siitä on hyötyä kaikessa seurakuntatyössä.

Toimiva sekä yksinertainen tapa kehittää omaa osaamistaan rippikoulun ohjaajana on tehdä yhteistyötä toisten työntekijöiden kanssa ja seurata toisten tapaa ohjata ryhmää sekä työskentelyjä. Peilaamalla omaa ohjaamistapaansa toisen tapaan voi nähdä sekä

omat että toisen vahvuudet ja heikkoudet ja samalla saa konkreettisia vinkkejä siitä, miten itse voisi tehdä asioita toisin. Yhdessä tekeminen myös kannustaa yhdessä arvioimaan työtä, mikä hyödyttää koko rippikoulutiimiä.

Vinkkejä oman osaamisen jatkuvaan kehittämiseen:

- Luo itsellesi työtapa, jossa aina suunnittelet toiminnan ja työskentelyn ryhmän mukaan, ei sen mukaan mitä olet aiemmin tehnyt. Vanhat suunnitelmat, vaikka ne olisivat kuinka hyviä, eivät kehitä eteenpäin.
- Luo itsellesi työtapa, jossa suunnittelua ja toteutusta seuraa aina arviointi: mikä toimi tai ei toiminut, oliko kokonaisuus selkeä ja johdonmukainen, saavutettiin tavoitteet, jne. Arviointi kannattaa myös kirjata itselleen ylös. Silloin seuraavalla on helpompaa muistaa arvioinnin hedelmät.
- Pari minuuttia toiminnan jälkeen riittää nopeaan arviointiin ja ajatusten kirjaamiseen ylös. Tärkeää on se, että arviointi on säännöllinen osa työtapaa ja näin syntyvä jatkuvuus.
- Pedagogista osaamista kuvaa se, kuinka hyvin ohjaaja pystyy perustelemaan tekemänsä ratkaisut. Perustelemista voi harjoitella. Kun valmistelet toimintaa, mieti miksi valitset tietyn harjoituksen ja mihin sillä pyrit.

Rippikoulun ulkoläksyt

Ulkoläksyjen osaaminen ei ole päämääränä itsessään, vaan niiden tehtävä on johdattaa sisälle kirkon rukouselämään sekä uskoon. Ulkoläksyt tukevat osallistumista kirkon jumalanpalveluselämään. Tämän takia on tärkeää, että ulkoläksyt ovat myös aktiivisesti käytössä rippikoulun hartauselämässä.

Ulkoläksyjen suorittaminen on toteutettava niin, että ohjaajat huomioivat erilaiset oppijat sekä kannustavat ja tukevat nuoria ulkoläksyjen suorittamisessa.

Seurakunnat päättävät itsenäisesti rippikoulujen ulkoläksyistä sekä niiden suorittamisesta, seuraten RKS 2017 -suunnitelman ohjeistusta.

Rippikoulun oppimateriaalit

Rippikoulun oppimateriaaleina käytetään Raamattua, virsikirjaa, Katekismusta, sekä seurakunnan niin halutessa myös jotain piispa kokouksen hyväksymää rippikoulun oppimateriaalia.

Rukoushelmet ovat erinomainen tapa opettaa ja elää rukouselämää. Jos rukoushelmiä käytetään myös työskentelyissä, niiden avulla voidaan hyvin nivoa yhteen rippikoulun sisältöjä sekä hartauselämää.

Espoon seurakunnilla on käytössä erilaisia nuorten laulukirjoja, joiden käyttö on luonteva osa rippikoulua. Yhdessä laulaminen yhdistää ryhmää sekä ohjaa pohtimaan rippikoulun sisältöjä laulujen sanojen kautta.

Rippikouluissa suositellaan käytettäväksi Vihreiden ripareiden materiaalia sekä periaatteita. Tavoitteena on, että nuoret ymmärtävät kristittynä elämiseen kuuluvan myös luomakunnasta huolehtimisen. Espoon seurakuntien rippikoulutyöryhmän sekä seurakuntien rippikouluvastaavien tehtävä on edistää ympäristökasvatusta rippikouluissa sekä etsiä tapoja järjestää rippikoulut ympäristöystävällisemmin.

Millaiseen seurakuntalaisuuteen rippikoulu kasvattaa

Tavoitteena on, että rippikoulu kasvattaa nuoria sellaiseen seurakuntalaisuuteen, jossa nuorella on mahdollisuus olla aktiivinen toimija seurakunnassa haluamallaan tavalla. Rippikoulu on etappi siinä, että nuori koko elämänsä ajan voisi vahvistua uskossa kolmiyhteiseen Jumalaan. Rippikoulun jälkeen jatkuva yhteys seurakuntaan edelleen vahvistaa uskoa.

Nuoret eivät tule rippikouluun tyhjiöstä: perheiden antama kristillinen kasvatus, seurakunnan varhaiskasvatus sekä kerhotoiminta ovat tärkeitä elementtejä ennen rippikoulua. Koulun uskonnon opetuksella on tärkeä rooli tiedollisen ymmärryksen kasvattajana. Rippikoulun vaikuttavuuden kannalta erityisesti kotien antamalla kristillisellä kasvatuksella on merkittävä rooli. Nuoret, jotka ovat kotonaan saaneet uskonnollista kasvatusta, tulevat rippikouluun suuremmin odotuksin. Nämä nuoret arvioivat rippikoulua myönteisemmin kuin nuoret, jotka eivät ole kotonaan saaneet uskonnollista kasvatusta ja rippikoulun vaikuttavuus on heidän kohdallaan suurempi (Kati Niemelä 2007, Rippikoulusta aikuisuuteen).

Rippikoulun jälkeen ei ole edessä tyhjiö. Ihannetilanteessa rippikoulu on osa kaarta, joka rippikoulun jälkeen johdattaa seurakunnan nuorten toimintaan, joka puolestaan johdattaa aikuiseen seurakuntalaisuuteen. Rippikoulu antaa nuorelle tehtävän toimia kristittynä sekä paikan, jolla toteuttaa tehtävää.

Kaikki nuoret eivät rippikoulun jälkeen halua tai ehdi lähteä mukaan seurakunnan elämään. Tämä ei tarkoita, etteikö rippikoulu olisi voinut vahvistaa näidenkin nuorten uskoa Jumalaan tai että rippikoulu olisi ollut epäonnistunut. Tärkeää on, että rippikoulu antaa nuorille valmiuksia hoitaa suhdettaan Jumalaan, vaikka nuori ei olisi aktiivisesti mukana seurakunnan elämässä. Ohjaaminen kohti arjen kristillisyyttä on tärkeää. Ohjaajien on hyvä puhua nuorten kanssa siitä, miten nuori voi elää ja toimia kristittyinä omalla paikallaan, millainen se sitten onkaan.

3.4. Musiikki rippikoulussa

Musiikki läpäisee koko rippikoulun, eikä se muodosta rippikoulussa erillistä teemaa. Rippikoulun ohjaajien on hyvä olla tietoisia seuraavista neljästä musiikin merkityksestä rippikoululle:

Musiikki ilmapiirin luoja

Useimmille nuorille musiikki on merkittävä osa omaa identiteettiä sekä omaa tapaa olla. Musiikki koskettaa useita eri elämänalueita, mikä korostaa musiikin merkitystä. Musiikin avulla käsitellään tunteita, musiikki toimii peilinä omalle minäkuvulle sekä positiivisten tunteiden lähteenä. Musiikki myös luo sosiaalista yhteenkuuluvuutta: kaveripiiri voi kuunnella samantyyppistä musiikkia.

Musiikin merkitystä nuorille sekä nuoren kasvulle on tutkinut esimerkiksi Suvi Saarikallio:

<https://fisme.fi/wp-content/uploads/2017/08/Musiikki-ja-nuoren-psykososiaalinen-kehitys-Saarikallio.pdf>

Rippikoulussa musiikki luo ilmapiiriä. Usein erilaiset nuorten laulut jäävät mieleen ja niitä voidaan muistella vielä vuosienkin kuluttua. Yhdessä laulaminen yhdistää ryhmää tavalla, johon jokainen voi liittyä. Jos ryhmässä on soittamista harrastavia nuoria, yhdessä soittaminen ja säestäminen on tapa toimia ryhmän hyväksi. On hyvä, että rippikoulussa lauletaan paljon ja laulaminen aloitetaan jo rippikoulun alkuvaiheessa.

Musiikki pedagogiikan välineenä

Virret sekä nuorten laulut sanoittavat uskoa sekä kristinuskon sisältöjä. Laulamalla yhdessä sekä tutkimalla virsien ja laulujen sanoja samalla opetetaan jotain siitä, mistä kristinuskossa on kysymys. Toisaalta laulaminen kuin itsestään ohjaa käsittelemään sisältöjä myös muuten kuin tiedollisina lauseina. Sillä on merkitystä mitä rippikoulussa lauletaan.

Musiikki usein kuin itsestään luo tilaa henkilökohtaiselle pohdinnalle (mikä on minun suhteeni virren tai laulun tekstiin), spiritualiteetille (laulu rukouksena) sekä yhteisen uskon sisältöjen ilmaisemiselle (miten teksti sanoittaa kirkon uskoa).

Musiikin opetus osana rippikoulua

RKS 2017 -suunnitelma linjaa, että rippikoulussa musiikki on hyvä integroida kaikkeen työskentelyyn sekä jumalanpalvelus- ja hartauselämään, eikä se muodosta erillistä kokonaisuutta. Jotta tämä toteutuu, ohjaajien on mietittävä miten he ottavat musiikin osaksi rippikoulun kaikkia työskentelyjä. Tilanteen mukaan tämä voi tapahtua esimerkiksi laulamalla, kuuntelemalla musiikkia tai soittamalla yhdessä.

Musiikin opetusta suunniteltaessa on erityisen tärkeää miettiä, miten kirkkomusiikin opetus nivotaan muuhun opetukseen ja mikä opetuksen tavoite on rippikoulun kokonaisuudessa, sekä miten kanttorien osaaminen voisi parhaalla tavalla hyödyttää rippikoulua.

Musiikki osana jumalanpalvelus- ja hartauselämää

Musiikki on oleellinen osa rippikoulun jumalanpalvelus- ja hartauselämää ja tapa toteuttaa spiritualiteettia. Rippikoulun jumalanpalvelus- ja hartauselämässä kiteytyvät kaikki yllä mainitut musiikin merkitykset. Tämän takia on tärkeää, että nuoret voivat vaikuttaa siihen, miten ja millaista musiikkia rippikoulun hartauselämässä käytetään. Näin edistetään sitä, että rippikoulun hartauselämä on nuorten näköistä.

Yhtä aikaa on tärkeää, että rippikoulun ohjaajat tutustuttavat nuoret kirkon yhteiseen musiikkiperinteeseen sekä se, että nuoret voivat kokea hartauselämän musiikin omakseen.

Käytännön vinkkejä musiikin käyttöön osana rippikoulua

- Leirille mukaan bluetooth-kaiutin.
- Hyödynnetään ja huomioidaan musiikkia harrastavat nuoret.
- Ota selvää millaista musiikkia rippikouluryhmän nuoret kuuntelevat. Mieti, voiko siihen liittää rippikoulun sisältöjä.
- Entä jos nuoret valitsisivat leirijumiksen musiikin itsenäisesti, ilman musiikkirajoja, joutuen perustelevaan valintansa.

3.5. Isoset rippikoulussa

Rippikoulu on myös isosia varten. Isosille rippikoulu on mahdollisuus kasvaa kristittyinä sekä toimia seurakunnassa rippikoulujen kannalta välttämättömässä roolissa. Isoset ovat rippikoulussa itsekin kasvamassa. He tarvitsevat tukea sekä huomioimista, kukin omien tarpeidensa mukaan.

Isosten huomioiminen tarkoittaa esimerkiksi seuraavia asioita:

- Ennen leirijaksoa ohjaajat pitävät yhteyttä isosiin ja suunnittelevat heidän kanssaan rippikoulua.
- Ohjaajat huolehtivat isosten ryhmäytymisestä.
- Isosten mielipidettä kysytään ja kuunnellaan asioissa, jotka vaikuttavat heihin.
- Isosilla on selkeitä tehtäviä niissä rippikoulun tapaamisissa missä he ovat mukana.
- Isoset saavat selkeän ohjauksen omiin tehtäviinsä ja heidän kanssaan on sovittu vastuualueista.
- Isosia tarvittaessa tuetaan heidän tehtävissään.
- Ohjaajat aktiivisesti kysyvät ja kuuntelevat miten isosilla menee ja miten heidän rippikoulunsa sujuu.
- Isosilta kysytään palautetta rippikoulusta ja heidän kanssaan arvioidaan rippikoulun onnistumista.

RKS 2017 -suunnitelman osallisuustavoite, "nuoret ovat osallisia, saavat vaikuttaa ja tulevat kuulluiksi", koskee myös isosia. Työntekijöiden tulee pyrkiä siihen, että isoset otetaan mukaan jo rippikoulun suunnitteluun. Tämä edellyttää sitä, että isoset ovat mukana jo rippikoulun alkuvaiheessa.

Rippikoulun ohjaajien velvollisuus on huolehtia siitä, että isokset saavat tarvitsemansa tuen. Tämä tarkoittaa tukea sekä yhdessä valmistelua isosten tehtävien suhteen sekä myös siitä huolehtimista, että isosille jää riittävästi aikaa levätä.

Isosten tehtävät vaihtelevat rippikoulun painotuksen sekä kunkin isosen vahvuuksien ja toiveiden mukaan. Yleisesti ottaen isosten tehtäviin kuuluu seuraavia asioita:

- Isosryhmän vetäminen
- Rippikoulun yleinen suunnittelu ja toteutus yhdessä ohjaajien kanssa
- Iltaohjelman suunnittelu ja toteutus yhdessä muiden isosten sekä ohjaajan kanssa
- Hartauksien suunnittelu ja toteutus kussakin rippikoulussa sovitulla tavalla
- Pelien ja leikkien suunnittelu ja toteutus kussakin rippikoulussa sovitulla tavalla
- Rippikoululaisten kanssa ajan viettäminen sekä oleminen
- Osallistuminen rippikoulun työskentelyihin kussakin rippikoulussa sovitulla tavalla

3.6. Toiminta kriisitilanteissa ja rippikoulun keskeyttäminen

Mahdollisissa kriisitilanteissa toimitaan rippikoulun turvallisuusasiakirjan, leirikeskukseen pelastussuunnitelman sekä viranomaisten ohjeiden mukaisesti. Kriisitilanteissa tärkeintä on huolehtia rippikoululaisten turvallisuudesta.

Kirkkoherralle sekä rippikoululaisten huoltajille on tiedotettava ripeästi vaaratilanteista. Kirkkoherra päättää kriisitilanteesta tiedottamisesta yhdessä tiedottajan kanssa. Tarkempia ohjeita viestintään kriisitilanteissa on Espoon seurakuntien kriisiviestintäoppaassa, joka löytyy Sissistä.

Rippikouluun liittyvät vaarat sekä riskit ennakoidaan turvallisuusasiakirjassa. Jos rippikouluun (esim. vaellusrippikoulu ja muut erityisrippikoulut) liittyy tavallista enemmän vaaroja, on turvallisuusasiakirja on hyvä tehdä normaalia laajempaan sekä yksityiskohtaisempaan.

Rippikoulun keskeyttäminen

Ennen rippikoulun keskeyttämistä ohjaajat neuvottelevat asiasta aina kirkkoherran sekä nuoren huoltajan kanssa. Päätöksen keskeyttämisestä tekee kirkkoherra.

Leirijakson keskeyttäminen ei tarkoita rippikoulun päättymistä, vaan ohjaajien tehtävä on aktiivisesti etsiä tapoja, joilla nuori voi käydä rippikoulun loppuun.

4. Rippikouluyhteistyö Espoon seurakuntien kesken

4.1. Rippikoulutyöryhmä

Rippikouluyhteistyö Espoon seurakuntien kesken toteutuu erityisesti rippikoulutyöryhmän kautta. Työryhmässä on edustus kaikista Espoon seurakunnista ja sitä koordinoi seurakuntayhtymän kasvatustyön pastori.

Työryhmän tehtävänä on suunnitella, koordinoida ja kehittää Espoon seurakuntien tekemää rippikoulutyötä. Työryhmän työskentely seuraa rippikoulutyön vuosikelloa, jonka kasvatustyön pastori päivittää kullekin vuodelle (Liite).

4.2. Rippikoulujen suunnittelukaari

Rippikoulujen suunnittelukaari on noin puolitoista vuotta leiripaikkojen tarpeen vahvistamisesta rippikoulun päättymiseen.

Rippikouluja edeltävä vuosi,
tammi-huhtikuu

Rippikoulutyöryhmä käsittelee ja vahvistaa tarpeen leiripaikoille

Rippikouluja edeltävä vuosi,
huhti-toukokuu

Seurakunnat suunnittelevat ja varaavat seuraavan vuoden konfirmaatioajat

Rippikouluja edeltävä vuosi,
touko-syyskuu

Seurakunnat muodostavat rippikoulutiimit

Rippikouluja edeltävä vuosi,

Rippikouluilmoittautuminen; yksittäisten rippikoulujen suunnittelu tiimien

syys-joulukuu

toimesta; ryhmäjaon selvittyä kesän rippikoulukuljetusten järjestäminen seurakuntayhtymän toimesta

Rippikouluvuosi,
tammi-lokakuu

Rippikoulujen pitäminen ja konfirmaatiot; kesän päätyttyä palaute leiripaikoista sekä kuljetuksista

4.3. Rippikoulujen yhteinen viestintä

Rippikoulujen yhteinen viestintä kattaa espoonriparit.fi -sivun, Kirkko ja kaupunki -lehdessä olevat yhteiset ilmoitukset, rippikouluesitteiden yhteisen ilmeen sekä muun yhdessä sovitun rippikoulujen viestinnän ja mainostuksen.

Rippikoulujen viestintää suunnitellaan yhdessä seurakuntayhtymän viestinnän sekä seurakuntien tiedottajien kanssa. Rippikoulujen viestinnässä sekä rippikouluilmoittautumisissa seurakunnat noudattavat yhdessä sovittua aikataulua. Aikataulu päivitetään joka vuosi ja sitä koordinoi kasvatustyön pastori.

Rippikouluesitteissä käytetään yhteistä esitteen kantta, jonka tekee seurakuntayhtymän tiedotus. Viestinnässä haetaan jatkuvasti tapoja tehdä yhä enemmän yhdessä sekä kehitetään rippikouluviestinnän yhteisiä sisältöjä.

4.4. Rippikoulupaikat

Espoon seurakuntien rippikouluja pidetään seurakuntayhtymän kolmessa omassa leirikeskuksessa (Velskola, Hvittorp ja Hila) sekä ulkopuolisissa leirikeskuksissa. Seurakuntayhtymän palvelukeskus ylläpitää leiripaikkojen viisivuotissuunnitelmaa, jota päivitetään yhdessä kasvatustyön pastorin sekä seurakuntien rippikouluvastaavien kanssa.

Rippikoulutyöryhmä määrittelee leiripaikkojen kriteerit ja tutustuu uusiin leiripaikkoihin. Esbo Svenska koordinoi Mataskärin leirikeskuksen leirivuoroja yhdessä Kauniaisten ruotsalaisen seurakunnan kanssa.

4.5. Rippikoulukuljetukset

Rippikoulukuljetukset kesän leirijaksoille järjestetään koordinoitusti seurakuntayhtymän toimesta, sovittuja poikkeuksia lukuunottamatta. Talvirippikoulujen kuljetukset seurakunnat järjestävät itse. Kesän kuljetusten koordinoinnista vastaa kasvatustyön pastori.

Yhteiset rippikoulukuljetukset kilpailutetaan säännöllisesti. Kilpailutuksesta vastaa kasvatustyön pastori ja päättää yhteisen seurakuntatyön päällikkö. Vuosina 2018-2020 rippikoulukuljetuksia hoitaa XXX, optiona sopimuksessa ovat myös vuoden 2021 kuljetukset.

4.6. Yhteistyössä järjestettävät rippikoulut ja ETU-rippikoulut

Seurakunnat järjestävät tarpeen mukaan yhteisiä rippikouluja. Yhteistyötä tehdään erityisesti talvi- ja erityisrippikoulujen sekä erityistä tukea tarvitsevien nuorten rippikoulujen osalta (ETU-rippikoulut). Yhteistyöstä sovitaan rippikoulutyöryhmässä.

Rippikoulujen järjestämisvastuusta sekä kustannusten jakaantumisesta seurakuntien kesken sovitaan tilanteen mukaan. ETU-rippikoulut järjestetään erikseen sovitun mallin mukaisesti ja niitä koordinoi ETU-rippikoulujen työryhmä. ETU-rippikoulujen järjestäminen kuvataan tarkemmin liitteessä.

Espoon seurakunnat järjestävät kaksikielistä kansainvälistä rippikoulua, jonka kielinä ovat suomi ja englanti. Järjestämisvastuu kiertyy seurakuntien kesken kahden vuoden välein.

Espoonlahden seurakunta järjestää venäjänkielistä rippikoulua, joka on tarkoitettu kaikille pääkaupunkiseudun venäjänkielisille nuorille.

Toimintamalleja yhteisiin rippikouluihin

- Urheilujoukkueille ei järjestetä omaa rippikoulua eikä koko joukkuetta oteta yhteen rippikouluun. Nuorten leirijakson ajankohta voidaan kuitenkin seurakuntien kesken koordinoida niin, että joukkue on yhtä aikaa leirillä eri rippikouluissa.

- Jos rippikoulu järjestetään yhdessä useana vuotena, järjestämisvastuu voi kiertää seurakuntien kesken. Voidaan myös sopia, että rippikouluun tulee työntekijöitä useasta seurakunnasta.

4.7. Rippikoulujen tuki: erityisnuorisotyönohjaajien kesäpäivystys ja KASSI

Espoon seurakuntien erityisnuorisotyönohjaajat päivystävät kesäisin seurakuntien työntekijöitä varten. Erityisnuorisotyönohjaajien päivystys on sitä varten, jos rippikoulussa syntyy tilanne josta työntekijä haluaa keskustella ulkopuolisen työntekijän kanssa. Päivystyslistasta sekä yhteystiedoista tiedotetaan ennen kesän rippikoulujen alkua.

Espoon seurakuntien intrasta löytyy KASSI-osio, jossa on tietoa sekä yhteisiä toimintamalleja esimerkiksi rippikoulujen kuljetuksista, vakuutuksista, sekä kriisitilanteista.

4.8. Rippikoulumaksut

Vuonna 2018 rippikoulumaksut ovat seuraavat:

Leiririppikoulut - 170 euroa

Erikoisrippikoulut - 240 euroa (esim. laskettelu- ja vaellusrippikoulut)

Kaupunkirippikoulut - 70 euroa

Rippikoulumaksusta on mahdollista hakea vapautusta perheen taloudellisen tilanteen takia. Maksuvapautus voi olla enintään 170 euroa.

Kirkkoherrojen neuvottelu päättää rippikoulumaksuista kuultuaan rippikoulutyöryhmää.

4.9. Henkilöstökoulutus

Seurakuntayhtymä järjestää säännöllisesti rippikouluaiheista koulutusta työntekijöille. Joka vuosi järjestetään Rippikouluareena, jossa on vaihtuva, ajankohtainen rippikouluteema. Areenan järjestämisestä vastaa kasvatustyön pastori yhdessä rippikoulutyöryhmän kanssa. Lisäksi seurakuntayhtymä järjestää koulutusta niille työntekijöille, joilla ei ole kokemusta rippikoulujen ohjaamisesta.

Seurakunnat järjestävät omat rippikoulupäivänsä pääsääntöisesti keväisin ja syksyisin. Rippikoulupäivät keskittyvät usein orientoitumiseen kesän rippikouluihin sekä menneiden rippikoulujen arviointiin.

Vuosina 2018-2020 järjestetään Espoon seurakunnissa RKS 2017 -koulutus, joka on pakollinen kaikille rippikoulutyötä tekeville työntekijöille. Koulutus järjestetään yhteistyössä DIAKin kanssa.

4.10. Henkilöstö seurakuntayhtymässä

Espoon seurakuntayhtymässä rippikouluasioista vastaa III kasvatustyön pastori. Seurakuntayhtymän yhteisen seurakuntatyön muu henkilöstö on erikseen sovittavalla tavalla mukana rippikouluissa.

5. Rippikoulu XXX seurakunnassa

6. Aikuisrippikoulu Espoon seurakunnissa

Aikuisrippikoulun lähtökohdat

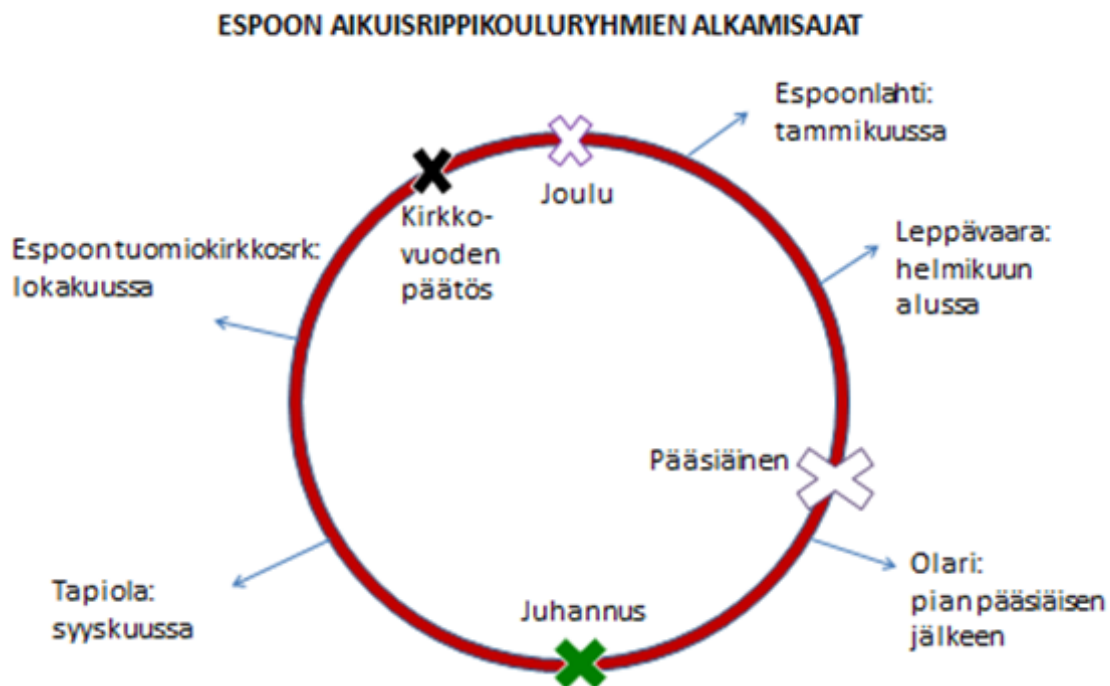
Aikuisrippikoululaisten tilanteet vaihtelevat. Osa on nuoria aikuisia, joilla rippikoulu on jäänyt käymättä. Osa haluaa liittyä kirkkoon. Maahanmuuttajataustaisia osallistujia on yhä enemmän myös suomenkielisissä aikuisrippikouluissa.

Aikuisrippikoulun tavoitteena on hengellisen elämän syventyminen ja kirkon toimintaan, varsinkin jumalanpalveluselämään juurtuminen. Aikuisrippikoulu lisää tietoisuutta seurakuntaan kuulumisesta ja rohkaisee osallistumaan sen toimintaan. RKS 2017 -suunnitelma koskee myös aikuisrippikouluja, joissa rippikoulusuunnitelman periaatteita sekä tavoitteita noudatetaan soveltaen.

Aikuisrippikoulujen järjestäminen ja toteutus Espoon seurakunnissa

Aikuisrippikoulut toteutetaan paikallisseurakunnissa, mutta niitä koordinoidaan yhteisesti. Esbo svenska församling vastaa ruotsinkielisestä aikuisrippikoulusta.

Aikuisrippikouluista vastaavat papit kokoontuvat kahdesti vuodessa ja sopivat rippikouluryhmien alkamisajoista.

Ilmoittautuminen aikuisrippikouluun tapahtuu sähköpostilla, Espoon seurakuntien verkkosivujen kautta tai ottamalla yhteyttä seurakuntien palvelukeskuksen päivystävään pappiin.

Aikuisrippikoulun puitteissa tehdään yhteistyötä pääkaupunkiseudun venäjän-, viron-, englannin-, kiinan- ja arabiankielisen työn kanssa. Tarpeen mukaan pyydetään myös apua esimerkiksi entisiltä lähetystyöntekijöiltä sekä muilta kirkon kansainvälisen työn tekijöiltä.

Aikuisrippikouluryhmät ovat avoimia kaikille. Rippikoulu suunnitellaan yhdessä osallistujien kanssa. Rippikoulussa painottuvat keskustelu ja itsenäinen opiskelu. Rippikoululaisia rohkaistaan osallistumaan aktiivisesti rippikoulun osana käytävien tilaisuuksissa toteuttamiseen. Tämä voi tapahtua esimerkiksi suunnittelemalla yhdessä rukouksia tai antamalla tehtäviä messussa. Aikuisrippikoulun päätösmessu voidaan suunnitella yhdessä. Keskeinen oppikirja aikuisrippikoulussa on Katekismus.

Mikäli ryhmään osallistuminen ei ole rippikoululaiselle mahdollista, hänelle järjestetään yksityisrippikoulu vastaavan papin kanssa sovittavalla tavalla, kunhan asiasta riittävän ajoissa sovitaan. Jos henkilö on tullut rippikouluun esimerkiksi kummin tehtävän takia, tällöin hänelle voidaan ehdottaa kummiksi lisäämistä rippikoulun jälkeen.

Oppikokonaisuuksien pääaiheet aikuisrippikoulussa voivat olla esimerkiksi seuraavat:

1. Raamattu
2. Jumalanpalvelus ja kirkkovuosi
3. Hengellinen musiikki
4. Uskontunnustus ja Isä meidän -rukous
5. Sakramentit, hengellinen elämä ja sielunhoito
6. Kristillinen elämä, 10 käskyä ja oma seurakuntani.

Aikuisrippikoulun laajuus

Aikuisrippikoulun laajuus on vähintään 20 tuntia ja kesto yleensä noin 2 kuukautta. Rippikoulun aluksi on alkukeskustelu, jossa kartoitetaan lähtötaso. Rippikoulu koostuu osallistumisesta 2-3 seurakunnan tilaisuuteen, 5-6 yhteiseen kaksoistuntiin, verkko/etäopetukseen sekä kaste- ja konfirmaatiomessuun. Myös verkko-opetuksena toteutettavassa rippikoulussa on oltava vähintään kaksi henkilökohtaista tapaamista. Rippikoulu päättyy messuun, jonka yhteydessä on konfirmaatio ja/tai kaste. Jos ryhmä on pieni, konfirmaatio/kaste voi olla ennen messua.

Rippikoulun suunnittelussa huomioidaan se, että eri kulttuuri- ja uskontotaustoista tulevat henkilöt tarvitsevat eri laajuisia ja erilaisia painotuksia rippikouluun. Turvapaikanhakijoiden rippikoulu ja liittymisprosessi kirkkoon kestää kirkon yhteinen linjauksen mukaisesti aina vähintään kolme kuukautta.

7. Paikallissuunnitelman päivittäminen ja arviointi

Rippikoulun paikallissuunnitelma päivitetään kolmen vuoden välein. Nykyinen suunnitelma on tehty vuosiksi 2018-2020. Suunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain ja kokonaisarvio tehdään päivittämisen yhteydessä. Paikallissuunnitelman liitteet päivitetään tarpeen mukaan.

LIITTEET:

Rippikoulun ohjesääntö XXX seurakunnassa

Turvallisuustiedote

Rippikoulun turvallisuusasiakirja

Henkilötietolomake

Rippikoulutyön vuosikello

Rippikoulupäiväkirja

ETU-rippikoulujen järjestäminen Espoon seurakunnissa

Toimintaohje kiusaamistapauksissa